

مختصری از تعالیم اسلام

جلد پنجم

در ایمان - اسلام - کفر - شرک و نفاق
از نظر قرآن و حدیث و روایات و عقل

سرد آورنده

سید محمد محمودی است آبادی

آغاز این جلد

در روز پنجشنبه ۷۶/۸/۱ برابر با بیستم ماه جمادی ثانی

۴۱۸ هجری قمری روز ولادت با سعادت

حضرت صدیقه طاهره فاطمه زهراء علیها السلام

در مشهد مقدس

سرشناسه: مسعودی همت آبادی، محمد
 عنوان و پدیدآور: مختصری از تعالیم اسلام / محمد مسعودی همت آبادی
 مشخصات نشر: مشهد: مکتبه الامام الرضا علیه السلام، ۱۳۹۲
 مشخصات ظاهری: ج ۵
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۹۶۴-۴۹-۲
 یادداشت: فیبا
 یادداشت: فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا
 موضوع: اسلام - مجموعه ها
 موضوع: اسلام - مسائل متفرقه
 به بندی کنگره: ۱۱ BP
 نشانه اثر: ۵ / م
 رده بنان دیوبند: ۲۹۷/۰

مختصری از تعالیم اسلام (جلد پنجم)

گردآورنده:

محمد مسعودی همت آبادی

ناشر: مکتبه الامام الرضا علیه السلام

حروف چین و صفحه آرا: علاقه مند (آویژه) ۸۴۴۶۹۳۳

چاپ اول: ۱۳۹۳

چاپ و صحافی: چاپخانه بزرگ قرآن کریم ۸۱۰۱۲۰۰

شابک دوره: ۱-۵۹-۹۷۸-۹۶۴-۹۹۶۴-۴۹-۲

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۹۶۴-۴۹-۲

فهرست مطالب

خطبة اول کتاب	۱۱
مقدمه جلد پنجم	۱۲

محتوا

در ایمان و مؤمن و پاهای از علانم و صفات و ویژگی‌های آن

۱، ۲، ۳، ۴، ۵

باب ۱ در تعریف ایمان است از نظر روایات	۱۸
باب ۲ در ذکر آیاتی از قرآن کریم درباره مؤمنین و بیان بعضی از علانم آن	۲۱
دوستی مؤمنان و صالحان در دل	۲۸
منظور از کلام پاکیزه چیست؟	۳۳
توضیحی درباره آیات فوق	۳۸
بهترین بندگان خدا حضرت علی (ع) و شیعیان و پیروان او هستند	۳۹
باب ۳ در ذکر آیاتی از قرآن کریم درباره مؤمنین و بیان بعضی از نشانه‌ها و علانم و صفات ایشان با لفظ مؤمنین و سایر الفاظ دیگر	۴۱
شان نزول آیه شریفه	۴۳
(داماد امشب و شهید فردا حنظله غسیل الملائکه)	۴۳
(توضیحی درباره آیات فوق)	۴۴

۴۴	واقع نگری و ایمان
۴۷	آرامش بی نظیر
۴۸	سلسله مراتب ایمان
۴۹	باب ۴ در ذکر برخی دیگر از آیات شریفه قرآن کریم درباره مؤمنین و بیان بعضی دیگر از علائم و صفات ایشان که با لفظ (مُتَّقِین و...) بیان شده است
۵۳	آیاتی که لفظ مُتَّقِین نازل شده
۵۴	توضیح کوتاه درباره حروف مقطعه
۵۵	چرا هدایای مخصوص پرهیزکاران (و متقیان) است؟
۵۶	هدایت یعنی چه؟
۵۶	تقوی چیست؟
۵۸	امام سجّاد (علیه السلام) و کظم غلظ
۶۵	چه توصیف جالبی از متقیان
۶۵	باب ۵ در ذکر بعضی از آیات قرآن کریم درباره مؤمنین که با لفظ (خاشعین و...) وارد گردیده است
۶۷	شأن نزول آیه شریفه و اسلام نجاشی
۶۹	منظور از ذکر کثیر چیست؟
۷۰	دو مطلب کوتاه درباره آیات فوق
۷۲	باب ۶ در ذکر برخی از آیات قرآن کریم درباره مؤمنین که با لفظ (صّابِرین و...) نازل گردیده است
۷۳	قرآن و مایه هدایت
۷۵	منظور از (والذی جاء بالصدق و صدقه به) در آیه شریفه چیست؟
۷۶	نخستین صدیق که بود؟
۷۸	در ذکر بعضی از آیات قرآن کریم درباره مؤمنین با لفظ صادِقین و...
۸۰	صادقین و راستگویان چه کسانی هستند؟
۸۲	آیا منظور از صادِقین (در آیه شریفه) تنها معصومان است؟
۸۴	شأن نزول آیه شریفه
۸۸	باب ۸ در ذکر پاره‌ای از آیات قرآن کریم درباره مؤمنین که با لفظ (صابِرین و...) نازل

۸۹	گردیده است.....
۹۱	شأن نزول آیات شریفه
۹۱	یا صبر و استقامت در راه حفظ ایمان و عقیده
۹۱	باب ۹۰ در بیان پاره‌ای از روایات و احادیث راجع به ایمان و مؤمن و برخی از فضائل مؤمنان و متقیان و... ..
۹۶	چرا مؤمن را مؤمن نامیده‌اند؟.....
۹۶	چند حدیث در فضیلت مؤمن.....
۱۰۷	باب ۱۰۰ در بیان برمی از علائم و نشانه‌های ایمان
۱۱۶	باب ۱۱۰ در بیان برخی از صفات و ویژگی‌های مؤمن
۱۲۶	توضیحی درباره ایمان مؤمن.....
۱۲۷	باب ۱۱۲ در بیان در بیان ایمان در یائین‌ترین مرحله آن و کمترین چیزی که آدمی را از ایمان خارج می‌کند.....
۱۳۱	ضعیف‌ترین مرتبه ایمان، کمترین چیز که ایمان انسان را از بین می‌برد و آدمی را گمراه می‌سازد و.....
۱۳۳	توضیحی کوتاه درباره مؤمنین
۱۳۴	باب ۱۱۳ در ذکر پاره‌ای از احادیث و روایات حضرات موصوفین (علیه السلام) است درباره اخوت و برادری مؤمنین با یکدیگر و بیان ابعاد دیگری راجع به مؤمن و... ..
۱۳۴	اخوت و برادری (۱).....
۱۳۷	حقوق مؤمن بر مؤمن و... (۲).....
۱۴۱	مسرور کردن مؤمن (۳).....
۱۴۷	برآوردن حوائج مؤمن (۴).....
۱۵۲	اطعام مؤمن و... (۵).....
۱۶۰	پوشانیدن مؤمن و... (۶).....
۱۶۳	مسکن در اختیار مؤمن نهادن (۷).....
۱۶۴	وسيلة ازدواج مؤمن را فراهم نمودن (۸).....
۱۶۵	ادا کردن قرض مؤمن و... (۹).....
۱۶۶	پذیرفتن مسئولیت خانواده مؤمن (۱۰).....

زیارت و عبادت مؤمن (۱۱)	۱۶۷
نصیحت کردن مؤمن و... (۱۲)	۱۶۹
اصلاح بین مردم مخصوصاً مؤمنین (۱۳)	۱۶۹
احیاء نمودن مؤمن و... (۱۴)	۱۷۱
باب ۱۴ در بیان کم بودن عدد مؤمنین واقعی و ابتلاء و امتحان ایشان و... ..	۱۷۲
ابتلاء و امتحان مؤمنین و... ..	۱۷۳
باب ۱۵ خاتمة مباحث ایمان و مؤمن و... در ذکر چند آیه و حدیث در مذمت ایذاء خدا و رسول و مؤمنین و مؤمنات و تقبیح کسی که مؤمنی را آزار داده و حقوق وی را ضایع کند و... ..	۱۸۰

قسمت دوم

دربارة اسلام و تعریف آن را اینکه اسلام بر دو قسم است: اسلام ظاهری و اسلام واقعی که همان ایمان است و حرق بین این دو و نیز در ذکر پاره‌ای از آیات و احادیث وارده که طی ابوابی مقرر - واهد گشت انشاء الله مقدمة قسمت دوم

۱۸۱ - ۱۰۹

باب ۱۶ در ذکر بعضی از آیات قرآن کریم که دربارة اسلام ظاهری وارد گردیده است و...	۱۸۵
شان نزول آیه شریفه	۱۸۶
شان نزول آیه شریفه	۱۸۷
شان نزول آیه شریفه	۱۸۹
باب ۱۷ در بیان برخی از روایات دربارة معرفی اسلام ظاهری و... ..	۱۹۰
باب ۱۸ در ذکر بعضی از آیات قرآن کریم که دربارة اسلام واقعی وارد گردیده است ..	۱۹۳
باب ۱۹ در ذکر چند روایت دربارة اسلام واقعی که همان ایمان است و... ..	۱۹۸
باب ۲۰ در بیان فرق بین اسلام ظاهری و ایمان که همان اسلام واقعی است و... ..	۲۰۲
فرق (اسلام) و (ایمان)	۲۰۳
خاتمة مباحث اسلام	۲۰۹

قسمت سوم

درباره کفر و کافر و اقسام و معانی و تعریف آن از نظر قرآن و حدیث و... و اینکه
برخی از انواع کفر در بین مؤمنین و مسلمین ضعیف به چشم می خورد و...

۲۴۹ - ۲۱۰

- مقدمه قسمت سوم..... ۲۱۰
- باب ۲۱ در تعریف انواع و اقسام کفر از نظر لغت و قرآن و حدیث و..... ۲۱۲
- باب ۲۲ در ذکر پاره ای از آیات قرآن کریم درباره کفر و کافر و..... ۲۱۸
- شان نزول..... ۲۲۰
- باب ۲۳ در نقل برخی از احادیث و روایات است درباره کفر و... ۲۲۹
- باب ۲۴ در ذکر بعضی از روایاتی که درباره مراحل پائین تر و ضعیف تر کفر وارد گردیده
که برخی در بین مسلمین آمده می شود..... ۲۳۳
- باب ۲۵ در ذکر آیات و مطالبی درباره کفران نعمت و... ۲۴۰
- خاتمه مباحث و مطالب کفر و کافر..... ۲۴۵
- قیح و زشتی کفر از نظر عقل و وجدان..... ۲۴۸

قسمت چهارم

درباره شرک و مشرک و انواع و اقسام آن از نظر قرآن و حدیث و... و اینکه
بعضی از اقسام شرک در بین مسلمین و حتی مؤمنین ضعیف دیده می شود و...

۲۷۳ - ۲۵۰

- مقدمه قسمت چهارم..... ۲۵۰
- باب ۲۶ در ذکر آیاتی از قرآن کریم درباره انواع و اقسام شرک و... ۲۵۲
- کینه توزها..... ۲۵۲
- داستانی درباره تثلیث..... ۲۵۵
- باب ۲۷ در نقل برخی از روایات و احادیث درباره شرک در عبودیت و پرستش و... ۲۵۸
- باب ۲۸ در بیان و ذکر آیات و روایاتی است درباره شرک ریائی..... ۲۶۳
- باب ۲۹ در ذکر آیات و روایاتی درباره شرک طاعتی..... ۲۶۷
- باب ۳۰ در ذکر مطالب و مدارکی است درباره شرک به اسباب طبیعی و..... ۲۶۹

در خاتمه شرک و دوگانگی از نظر عقل ۲۷۲

قسمت پنجم از مطالب

و مباحث این کتاب درباره نفاق و دورویی و منافق است از نظر قرآن کریم و روایات و احادیث و از دیدگاه عقل و خرد

۲۷۴ - ۲۲۰

مقدمه قسمت پنجم ۲۷۴

باب ۳۱ در تعریفی چند از قرآن کریم در مذمت و توبیخ منافقین و بیان حالات مختلف و کوناگون آنها ۲۷۸

توضیح کوتاهی درباره آیات مربوط به منافقین ۲۸۴

۸ آیه از آیات سوره منافقین ۲۸۵

ده نشانه منافق ۲۸۷

باب ۳۲ در بیان پاره‌ای از روایات و احادیث اسلامی درباره منافقین و ۲۸۹

باب ۳۳ در بیان بعضی از اوصاف و صفات منافقین که از آیات قرآن کریم استفاده می‌شود ۳۰۱

گروه سوم (منافقان) ۳۰۱

۱- اسلام در مدینه: ۳۰۲

۲- کارشکنی‌های منافقان: ۳۰۴

۳- آنها نقاب بر چهره دارند: ۳۰۵

۴- ارواح بیمار: ۳۰۶

۵- افساد در لباس اصلاح: ۳۰۷

۶- خود برتر بینی: ۳۰۹

۷- انجمن‌های سری: ۳۱۱

۸- تجارت پرزبان: ۳۱۲

باب ۳۴ خاتمه مباحث و مطالب مربوط به منافقین و ۳۱۴

مطلب اول ۳۱۴

مطلب دوم ۳۱۸

مقدمه جلد پنجم

انسان با نظر طالب و خواهان حق و حقیقت است، و خداوند متعال در وجدان و فطرت و تمایل و علقه به توحید و یکتاپرستی را قرار داده است، و این مطلب در یکایک آیات و روایات و در تمام ژن ها و سلول های مربوط به وجود او نهفته است، و این همان چیزی است که آیات فوق آن را به طور کنایه و مجاز مطرح ساخته است.

گرچه بعضی از مفسرین گفتار آیات فوق مربوط به (داستان) عالم ذر می باشد، و روایاتی هم در کتب تفسیر حدیث در این باره نقل کرده اند، لکن با توجه به اشکالاتی که درباره تفسیر آیات در عالم ذر شده و حتی بر خود روایات عالم ذر، باید گفت: که بهترین تفسیر برای آیات فوق همان جنبه کنائی داشتن آیات است^۱ در هنگام انعقاد نطفه زیرا که و تعارضها و سلول های موجود در نطفه به خواست خدای عزوجل دارای استعداد تمایل و رغبت به سوی توحید خداوند یکتا و حق جوئی و حق پذیری می باشد، و این موضوع را تأیید می کند قول خدای عزوجل آن جا که می فرماید:

(۴) فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ: روی خود را متوجه آئین خالص پروردگار کن این فطرتی است که خداوند انسان ها را بر آن آفریده،

دگرگونی در آفرینش خدا نیست، این است دین و آئین محکم و استوار، ولی اکثر مردم نمی‌دانند.^۱

(۵) نه تنها خداشناسی، بلکه دین و آئین به‌طور کلی و در تمام ابعاد، یک امر فطری است (و باید هم چنین باشد) زیرا مطالعات توحیدی به ما می‌گوید میان دستگاه (تکوین) و (تشریع) هماهنگی لازم است، آن‌چه در شرع وارد شده حتماً ریشه‌ای در فطرت دارد، و آن‌چه در تکوین و نهاد آدمی است مکملی برای قوانین شرع خواهد بود.

به تعبیر دیگر: (تکوین) و (تشریع) دو بازوی نیرومندند که به صورت هماهنگ در تمام مسیرها عمل می‌کنند، ممکن نیست در شرع دعوتی باشد که ریشه آن در اعماق فطرت آدمی نباشد، و ممکن نیست چیزی در اعماق وجود انسان باشد و شرع با آن مخالفت کند.

بدون شک شرع برای رهایی از حصر حدود و قید و شرایطی تعیین می‌کند تا در مسیرهای انحرافی نیفتد. این هرگز اصل خواسته فطری مبارزه نمی‌کند، بلکه از طریق مشروع آن را هدایت خواهد کرد، و گرنه در میان تشریع و تکوین تضادی پیدا خواهد شد که با اسدس طرح سازگار نیست. به عبارت روشن‌تر خدا هرگز کارهای ضد و نقیض نمی‌کند که فرمان تکوین (و خلقتش) بگوید انجام بده، و فرمان تشریعش بگوید انجام نده.^۲

(۶) نه تنها در آیات قرآن که در احادیث اسلامی نیز درباره فطری بودن معرفه الله و توحید بحث‌های قابل ملاحظه‌ای وارد شده است که در بعضی تأکید بر (فطرت توحیدی) و در بعضی تحت عنوان (معرفت) و در بعضی دیگر (فطرت اسلامی) و بالأخره در بعضی نیز به عنوان (ولایت) آمده است.

(مثلاً) در حدیث معتبری که محدث بزرگوار (مرحوم شیخ کلینی) در (کتاب شریف) اصول کافی آورده، از هشام بن سالم چنین نقل می‌کند و

می‌گوید: از امام صادق علیه السلام پرسیدم منظور از (آیه شریفه: فطرة الله التي فطر الناس عليها الآية) چیست؟

فرمود: منظور توحید است.^۱

بنابراین شکی نیست که فطرت و وجدان و سرشت آدمی مستعد است برای پذیرفتن توحید و حق و حقیقت، حال اگر وی متولد گردید و رشد کرد و به حد تکلیف رسید، و دارای خرد و عقل شد و با آزادی و اختیار خود به انحراف گریخت، و راه کفر و شرک و نفاق را که غیر از راه ایمان و اسلام است در پی گرفت این بدبختی و نکبتی است که خود او بوجود آورده است، طبیعی است که باید عزامت و مشکلاتش را هم خود او متحمل شود.

به هر حال چون تمام انسان‌ها بشر (با وجودی که ذاتاً و فطرتاً طالب توحیدند و خداپرستی در سرشتشان هفت است) باز هم از نظر ایده و عقیده و مرام و آئین بطور کلی و ریشه‌ای به پنج دسته منقسم گردیده‌اند که عبارتند از: (۱) مؤمن، (۲) مسلم، (۳) کافر، (۴) مشرک و (۵) منافق و در هر جامعه‌ای خواه ناخواه افرادش از این ۵ فرقه بیرون نیستند.

همان‌طوری که این مطلب از آیات قرآن کریم به خوبی و وضوح اثبات می‌شود که انشاءالله در جای خود بیان خواهد شد لذا نویسنده نیز جلد پنجم این مجموعه (مختصری از تعالیم اسلام) را به یاری و عنایت ایزد یکتا در پنج قسمت تحت عنوان، ایمان و اسلام و کفر و شرک و نفاق اختصاص داده است که در هر قسمت آیات و روایات و مدارک آن را در حد توان و باتوجه به رعایت اختصار ذکر خواهد نمود امید آن که خدای عزوجل به نگارنده توفیق اتمام و به خوانندگان محترم حسن عاقبت عنایت فرماید.

(و ما توفیقی الا بالله العلیّ العظیم)

و حسبنا الله نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر).